

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

eesti

إستوني

ثَلَاثَةُ الْأُصُولِ وَأَدِلَّتُهَا

Kolm põhialust ja nende tõendid

Šeikh Muhammad at-Tamiimi
– olgu Allahi halastus temaga

ثَلَاثَةُ الْأُصُولِ وَأَدِلَّتْهَا

Kolm põhialust ja nende tõendid

لِلشَّيْخِ
مُحَمَّدِ التَّمِيمِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ

Šeikh Muhammad at-Tamiimi – olgu Allahi
halastus temaga

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Kolm põhialust ja nende tõendid

Allahi, Kõigearmulisema ja Halastaja nimel

Tea, olgu Allahi halastus sinuga, et me peame õppima neli asja:

Esimene: teadmine. See on Allahi tundmine, Tema prohveti Muhammadi ﷺ tundmine ning islamiusu tundmine tõendite alusel.

Teine: selle järgi tegutsemine.

Kolmas: selle juurde kutsumine.

Neljas: kannatlikkus sel teel kogetava valu ja kahju saamise suhtes.

Ja tõendiks on Kõigekõrgema ütlus: Allahi, Kõigearmulisema ja Halastaja nimel.

﴿وَالْعَصْرِ ۝ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ۝﴾

"Aja nimel.

Tõesti, inimene on kaotuses.

Välja arvatud need, kes usuvad ja teevad häid tegusid ning julgustavad üksteist tõe ja julgustavad üksteist kannatlikkusele."

[Koraan 103:1-3]

Aš-Šāfi'i, olgu Allah talle armuline, on öelnud: Kui Allah poleks oma loodule alla saatnud muud tõendit kui see suura, oleks see olnud neile piisav.

Ja al-Bukhārī, olgu Allah talle armuline, on öelnud: "Peatükk: Teadmine enne sõna ja tegu.

Ja tõendiks on Kõigekõrgema ütlus: „Nii et tea, et ei ole ühtegi (teenimist väärivat) jumalat peale Allahi, ja palu andestust oma patu eest...” [Muhammad: 19].

Seega alustas Ta teadmisega enne sõna ja tegu."

Tea — olgu Allah sinuga armuline — et igal moslemimehel ja -naisel on kohustus õppida selgeks need kolm põhilist teemat ja tegutseda nende järgi.

Esimene: Allah on meid loonud ja varustanud ning Ta ei ole meid hooletusse jättnud, vaid on saatnud meile Sõnumitooja. Kes talle kuuletub, siseneb Paradiisi, ja kes Talle ei allu, siseneb Põrgutulle.

Ja tõendiks on Tema, Kõigekõrgema, ütlus:

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۖ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا﴾

"Tõesti, Me oleme saatnud teie juurde sõnumitooja, tunnistajaks teie üle, nii nagu Me saatsime sõnumitooja ka Vaarao juurde.

Aga Vaarao oli Sõnumitoojale sõnakuulmatu, seejärel Me haarasime ta ränga karistusega."

[73:15-16]

Teiseks: Allah ei lepi sellega, et Talle Tema teenimises kedagi kõrvale seatakse, ei lähedast

inglit ega läkitatud prohvetit; ja tõestuseks on Kõigekõrgema sõnad:

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

"Ja et mošeed kuuluvad Allahile, nii et ärge paluge koos Allahiga kedagi". [72:18]

Kolmandaks: see, kes kuuletub Sõnumitoojale ja järgib Allahi ainsust, ei tohi olla lojaalne neile, kes vastanduvad Allahile ja Tema Sõnumitoojale, isegi kui tegemist oleks kõige lähema sugulasega.

Ja tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

"Sa ei leia inimesi, kes usuvad Allahisse ja viimsesse päeva, armastamas neid, kes vastanduvad Allahile ja Tema Sõnumitoojale, isegi kui nad oleksid nende isad või pojad või vennad või nende hõim. Need — nende südamesse on Ta kirjutanud usu ja Ta tugevdas neid vaimuga Temalt. Ja Ta viib nad aedadesse, mille all voolavad jõed, kus nad viibivad igavesti. Allah on nendega rahul ja nemad on Temaga rahul. Need on Allahi leer. Tõepoolest, Allahi leer — (just) nemad on edukad."

[58:22]

Tea – ja juhatagu Allah sind Tema

sõnakuulmisele – et hanīfīyah, Aabrahami usk, tähendab teenida ainult Allahit, pühendudes Talle siiralt. Selleks on Allah andnud käsu kõigile inimestele ja loonud nad just selleks. Nagu Kõigekõrgem on öelnud:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

"Ja Ma ei ole loonud džinne ja inimesi muuks kui selleks, et nad Mind teeniksid." [51:56] „Teeniksid Mind” tähendab „tunnistavad ja järgivad Minu ainsust”.

Kõige olulisem, mida Allah on käskinud, on tawhīd – see tähendab ainult Allahi teenimist.

Ja suurim, mida Allah on keelanud, on širk – see tähendab palves kellegi teise poole pöördumist peale Tema.

Ja tõend selle kohta on Kõigekõrgema ütlus:

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا...﴾

"Ja teenige Allahit ning ärge seadke Talle mitte midagi partneriks..." [4:36]

Ja kui sinult küsitakse: „Mis on need kolm põhialust, mida igal inimesel on kohustus teada?”

Siis ütle: „Sulase teadmine oma Issanda, oma religiooni ja oma prohveti Muhammadi ﷺ kohta.”

[Esimene põhialus]

Ja kui sulle öeldakse: "Kes on sinu Issand?"

Siis ütle: „Minu Issand on Allah, kes on minu eest

hoolitsenud ja on hoolitsenud kõigi maailmade eest oma õnnistustega. Tema on see, keda ma teenin ning mul ei ole kedagi teist teenimist väärivat peale Tema. Ja tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

"Kogu kiitus kuulub Allahile, maailmade Issandale." [1:2] Ja kõik peale Allahi on loodud maailm ning mina olen üks osa sellest maailmast."

Ja kui sinult küsitakse: „Kuidas sa tead oma Issanda kohta?

Siis ütle: "Tema märkide ja Tema loo-du läbi.

Ja Tema märkide hulgas on öö ja päev ning päike ja kuu.

Ja Tema loodu hulka kuuluvad seitse taevast ja need, kes neis on, seitse maad ja need, kes neis on, ning kõik, mis on nende vahel.

Ja tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾

"Ja Tema märkidest on öö ja päev ning päike ja kuu. Ärge kummardage päikesele ega kuule, vaid kummardage Allahile, kes on nad loonud — kui Tema on see, keda te teenite." [41:37]

Ja Kõigekõrgema ütlus:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى

الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٍ
بِأَمْرِهِ ۚ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾

"Tõesti, teie Issand on Allah, kes lõi taevad ja maa kuue päevaga, seejärel tõusis trooni kohale. Ta katab öö päevaga, mis ajab seda kiiresti taga. Ja (Ta lõi) päikese, kuu ja tähed — kõik alluvad Tema käsule. Tõesti, Temale kuulub loomine ja käsk. Õnnistatud on Allah, maailmade Issand." [7:54]

Ja Issand on see, keda teenitakse. Ja selle tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ
بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

"Inimesed! Teenige oma Issandat, kes lõi teid ja need, kes olid enne teid, et te võiks saada jumalakartlikeks.

See, kes tegi teile maa ase-meks ja taeva katuseks ning saatis taevast alla vee ja tõi selle läbi esile viljad teile elatiseks. Seepärast ärge seadke Allahile võrdseid, samas kui te ise teate." [2:21-22]

Ibn Kathīr (olgu Allah temaga armuline) on öelnud: "Nende asjade Looja on see, kes on teenimist väärt."

Teenimise vormide hulka, mida Allah on käskinud, kuuluvad näiteks islam, usk ja ihsān. Nende hulka kuuluvad ka palumine, kartus, lootus,

end Allahi hoolde usaldamine, soovimine, aukartus, alandlikkus, jumalakartlikkus, Allahi poole pöördumine, abi palumine, kaitse otsimine, appi hüüdmine, ohverdamine, töotuse andmine ja muud sellised teenimise vormid, mida Allah on käskinud – kõik need kuuluvad ainuüksi Kõigekõrgemale Allahile. Tõend selle kohta on Kõigekõrgema sõnad:

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾

"Ja et mošeed kuuluvad Allahile, seega ärge paluge koos Allahiga mitte kedagi." [72:18]

Seega, kes iganes suunab neist midagi kellelegi muule kui Allahile, on ta ebajumalakummardaja ja uskmatu. Tõend selle kohta on Kõigekõrgema sõnad:

﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾

"Ja kes iganes palub koos Allahiga mingit teist jumalat, mille kohta tal pole mingit tõendit, siis tema arvestus on tema Issanda juures. Tõesti, uskmatud ei saavuta edu." [23:117]

Ja hadithis on öeldud:

"الدُّعَاءُ مَعَ الْعِبَادَةِ".

"Du‘ā’ (ehk palumine) on teenimise tuum."

Ja tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي

سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾

"Ja teie Issand ütles: "Paluge Mind ja Ma vastan teile. Tõesti, need, kes on liiga uhked, et Mind teenida, sisenevad Põrgusse alandatudena." [40:60]

Ja kartuse tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿...فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾

"...seega ärge kartke neid, vaid kartke Mind, kui te olete usklikud." [3:175]

Lootuse tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿...فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ﴾

﴿أَحَدًا﴾

"... seega, kes loodab kohtumist oma Issandaga, tehku häid tegusid ja ärgu seadku oma Issanda teenimisel mitte kedagi partneriks." [18:110]

Ja end Allahi hoolde usaldamise tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿...وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾

"... ja Allahi hoolde usaldage end, kui te olete usklikud." [5:23] Ja Tema sõnad:

﴿...وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ...﴾

"... ja kes iganes usaldab end Allahi hoolde, sellele on Ta piisav..." [65:3]

Ja soovimise, aukartuse ja alandlikkuse tõendiks

on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿...إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْحَيَرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ﴾

"... tõesti, nad kiirustasid heategudes ja palusid Meid soovimise ja aukartusega ning nad olid Meie ees alandlikud." [21:90]

Jumalakartlikkuse tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿...فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ...﴾

"... seega ärge kartke neid, vaid kartke Mind." [5:3]

Ja Allahi poole pöördumise tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ...﴾

"ja pöörduge oma Issanda poole ning alistuge Temale..." [39:54]

Ja abi palumise tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

"Ainult Sind me teenime ja ainult Sinult palume abi." [1:5] Ja hadiithis on öeldud:

﴿إِذَا اسْتَعْنَتْ فَاسْتَعْنِ بِاللَّهِ﴾

"Kui sa abi palud, siis palu abi Allahilt."

Varjupaiga otsimise tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾

"Ütle: "Ma otsin varjupaika koidiku Issanda juures." [113:1], ja

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾

"Ütle: "Ma otsin varjupaika inimeste Issanda juures." [114:1]

Ja appi hüüdmise tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ...﴾

"kui te hüüdsite appi oma Issandat ja Ta vastas teile..." [8:9]

Ja ohverdamise tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ...﴾

"Ütle: "Tõesti, minu palvus, minu ohverdus, minu elu ja minu surm kuuluvad Allahile, maailmade Issandale."

"Tal ei ole ühtegi partnerit..." [6:162-163] Ja Sunnast:

"لَعَنَ اللَّهُ مَنْ دَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ."

"Allah on neednud selle, kes ohverdab kellelegi muule kui Allahile."

Tootuse tõendiks on Kõigekõrgema Allahi sõnad:

﴿يُؤْفُونَ بِالَّذِرِّ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾

"Nad täidavad töotusi ja kardavad päeva, mille kurjus on laialt leviv." [76:7]

[Teine põhialus]

Islami usu tundmine tõendite alusel.

Ja see (islam) tähendab Allahile alistumist Tema ainsuse tunnistamisega, Talle allumist kuulekusega ja lahtiütlemist ebajumalateenimisest ning selle järgijatest.

Ja sellel on kolm astet: islam, usk ja ihsān.

Ja igal astmel on oma sambad.

Islami sambaid on viis: tunnistamine, et ei ole ühtegi (teenimist väärivat) jumalat peale Allahi ja et Muhammad ﷺ on Allahi sõnumitooja, palvuse sooritamine, zakaati andmine, ramadaani paast ja palverännak Allahi Pühasse Kotta.

Tunnistamise tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا

هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

"Allah tunnistas, et ei ole jumalat peale Tema ja (samuti on tunnistanud) inglid ja need, kel on teadmised; hoides alal õiglust. Ei ole jumalat peale Tema, Kõikvõimsa, Kõigetargema." [3:18]

Selle tähendus on: ei ole ühtegi teenimist väärivat peale Allahi.

„Lā ilāha” („ei ole jumalat”) eitab kõike, mida

teenitakse peale Allahi.

„Illā Allāh” („peale Allahi”) kinnitab teenimise ainuüksi Allahile.

Tal ei ole partnerit Tema teenimises, nii nagu Tal ei ole partnerit Tema ülemvõimus.

Selle selgituseks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٦٦﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي...﴾

"Ja kui Aabraham ütles oma isale ja oma rahvale: „Tõesti, ma ütlen end lahti sellest, mida te teenite, välja arvatud sellest, kes on mind loonud...”

[43:26-27] Ja Kõigekõrgema ütlus:

﴿قُلْ يَتَأَهَّلِ الْكِتَابُ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا ﴿أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾﴾

"Ütle (Muhammad): "Raamatu rahvas, tulge sõna juurde, mis on ühine meie ja teie vahel: et me ei teeni kedagi peale Allahi, et me ei omista Talle midagi partneriks ja et me ei võta üksteist issandateks Allahi asemel." Ja kui nad ära pöörduvad, siis öelge: "Tunnistage, et me oleme moslemid." [3:64]

Ja tunnistamise, et Muhammad ﷺ on Allahi sõnumitooja, tõendiks on Kõigekõrgema Allahi ütlus:

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ﴾

بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

"Teie juurde on tulnud Sõnumitooja teie endi seast. Talle on ränk see, mis teile raskusi valmistab; (ta on) hoolas teie suhtes ja usklikega kaastundlik ja halastav". [9:128]

Tunnistamise, et Muhammad ﷺ on Allahi sõnumitooja, tähendus on: talle kuuletumine selles, mida ta on käskinud; tema tõeseks pidamine selles, millest ta on teatanud; hoidumine sellest, mida ta on keelanud ja mille eest ta on manitsenud; ning et Allahit ei kummardataks muul viisil kui sellega, mille Ta on seadustanud.

Ja palvuse, zakaati ning Allahi ainsuse selgituse tõendiks on Kõigekõrgema Allahi ütlus:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾

"Ja neil ei kästud muud kui teenida Allahit, pühendades religiooni siiralt Talle, ainujumalateenijatena, ja seada sisse palvust ning anda zakaati. Ja see on õige religioon." [98:5]

Ja paastu tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

"Teie, kes te usute! Teile on ette kirjutatud paast, nii nagu see oli ette kirjutatud neile, kes olid

enne teid, et te võiksite olla jumalakartlikud."
[2:183]

Ja hadži tõendiks on Kõigekõrgema Allahi ütlus:

﴿...وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

"Ja Allahil on inimeste üle õigus, et nad peavad sooritama Koja juurde palverännakut: igaüks, kes suudab leida sinna tee. Ja kes ei usu, siis Allah ei vaja maailmasid." [3:97]

Teine aste: usk (iimaan). Sellel on seitsekümmend ja mõned harud. Kõrgeim neist on ütlus: „Ei ole ühtegi (teenimist väärivat) jumalat peale Allahi.” Madalaim neist on teelt kahju eemaldamine. Ja tagasihoidlikkus on üks usu harudest.

Ja selle alussambaid on kuus: uskuda Allahisse, Tema inglitesse, Tema raamatutesse, Tema sõnumitoojatesse, viimsessepäeva ja ettemääratusse, nii selle heasse kui ka halba.

Nende kuue samba tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ...﴾

"Vagadus ei ole see, et te pöörate oma näod ida või lääne poole, aga vagadus on (sellel), kes usub Allahisse, viimsessepäeva, inglitesse, Raamatusse

ja prohvetitesse..." [2:177]

Ja ettemääratuse tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿١٩﴾﴾

"Tõesti, Me oleme loonud kõik kindla määraga".
[54:49]

Kolmas aste: ihsān – üks sammas – ja see on, et sa teenid Allahit, justkui sa Teda näeksid, sest kui sa Teda ei näe, siis Tema näeb sind.

Ja tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾﴾

"Tõesti, Allah on nendega, kes on jumalakartlikud ja nendega, kes on heategijad."
[16:128]

Ja Kõigekõrgema ütlus:

﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢٧﴾ الَّذِي يَرْفَعُ دَرَجَاتٍ لِّمَن يَشَاءُ وَيُنَزِّلُ لِمَن يَشَاءُ دَرَجَاتٍ ۚ وَمَا يَحُولُوا إِلَّا فِي سَحَابٍ ۚ ﴿٢٨﴾﴾

"Ja usalda end Vägeva, Halastava hoolde,
Kes näeb sind, kui sa tõused (palvusele),
ja sinu liikumist (palves) maha kummardajate seas." [26:217-219]

Ja Kõigekõrgema ütlus:

﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْءَانٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ...﴾

"Ja sa ei ole tegemas ühtegi tegu ega loe midagi Koraanist ega teie (kõik) tee ühtegi tegu, ilma et Me oleksime selle tunnustajateks, kui te seda teete." [10:61] Koraani salm.

Ja tõendiks Sunnast on tuntud Gabrieli hadiith. Umar (olgu Allah temaga rahul) ütles:

"بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ، إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ، شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَسَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ!

Kord, kui me olime ühel päeval Allahi Sõnumitooja ﷺ juures, ilmus meie ette üks mees, kellel olid erevalged riided ja süsimustad juuksed. Temal polnud näha mingeid reisimise jälgi ja keegi meist ei tundnud teda, kuni ta istus Prohveti ﷺ juurde, toetas oma põlved tema põlvede vastu, aetas oma peopesad oma reitele ja ütles: "Oo, Muhammad!

أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ؟

Räägi mulle islamist."

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْإِسْلَامُ: أَنْ تَشْهَدَ أَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا، قَالَ: صَدَقْتَ - فَعَجِبْنَا لَهُ، يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ -.

Siis ütles Allahi Sõnumitooja ﷺ: „Islam on see, et sa tunnistad, et ei ole ühtki (teenimist väärivat)

jumalat peale Allahi ja et Muhammad on Allahi Sõnumitooja, sead sisse palvuse, annad zakaati, paastud ramadaani kuul ja sooritad palverännaku Kojas juurde, kui sul on võimalik sinna tee leida.” Ta ütles: „Sa räägid tõtt.” Ja me imestasime tema üle: ta küsis temalt ja kinnitas tema vastust.

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ؟

Ta ütles: „Räägi mulle usust.”

قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، قَالَ: صَدَقْتَ.

Ta ütles: „Et sa usuksid Allahisse, Tema inglitesse, Tema raamatutesse, Tema sõnumitoojatesse, viimssesepäeva ja et sa usuksid ettemääratusse, nii selle heasse kui ka halba.” Ta ütles: „Sa räägid tõtt.”

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ؟

Ta ütles: „Räägi mulle ihsānist.”

قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ.

Ta ütles: „Teenida Allahit, justkui sa Teda näeksid, sest kui sa Teda ei näe, siis Tema näeb sind.”

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ؟

Ta ütles: „Räägi mulle (viimsest) tunnist.”

قَالَ: مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ.

Ta ütles: „See, kellelt selle kohta küsitakse, ei ole teadjam kui küsija.”

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا؟

Ta ütles: „Räägi mulle selle tunnusmärkidest.”

قَالَ: أَنَّ تِلْكَ الْأَمَّةُ رَبَّتَهَا، وَأَنَّ تَرَى الْحَفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ، يَتَطَاوُلُونَ فِي

الْبُنْيَانِ.

Ta ütles: „Et orjatar sünnitab oma emanda ning et sa näed paljasjalgseid, alasti, vaeseid lambakarjuseid üksteisega kõrgete hoonete ehitamises võistlemas.”

قَالَ: ثُمَّ انْطَلَقَ فَلَبِثْتُ مَلِيًّا، ثُمَّ قَالَ لِي: يَا عُمَرُ! أَتَدْرِي مَنِ السَّائِلُ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَإِنَّهُ جِبْرِيلُ، أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ.”

Ta ütles: „Siis ta lahkus ja ma jäin mõneks ajaks. Seejärel ütles ta mulle: „Umar! Kas sa tead, kes see küsija oli?” Ma ütlesin: „Allah ja Tema Sõnumitooja teavad kõige paremini.” Ta ütles: „Tõesti, see oli Gabriel, kes tuli õpetama teile teie usku.””

[Kolmas põhialus]

Teie prohveti Muhammadi ﷺ tundmine. Ta on Muhammad, Abdullahi poeg, Abd al-Muttalibi poeg, Hashimi poeg. Hashim on Qurayshist, Quraysh on araablaste seast ja araablased on Ismaeli, Aabrahami – Allahi lähedase sõbra – poja järeltulijate seast – olgu tema ja meie prohveti peal parimad õnnistused ja rahu.

Tema eluiga oli kuuskümmend kolm aastat: neist nelikümmend enne prohvetlust ja kakskümmend kolm prohveti ja sõnumitoojana.

Ta tehti prohvetiks suura "Iqra" läbi, läkitati sõnumitoojaks suura "Al-Muddaththir" läbi ja tema kodulinn oli Meka.

Allah läkitas ta hoiatama ebajumalateenimise eest ja kutsuma ainujumalausu juurde. Ja tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۝ قُمْ فَأَنْذِرْ ۝ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۝ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۝ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۝ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۝ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۝﴾

"Sina, mantlisse mässitu!

Tõuse ja hoiata!

Ja oma Issanda suurust kuuluta!

Ja oma riided puhasta!

Ja rüvedusest hoia eemale!

Ja ära anna selleks, et saada rohkem.

Ja oma Issanda pärast ole kannatlik!" [74:1-7]

Ja selle tähendus on:

﴿قُمْ فَأَنْذِرْ﴾

"Tõuse ja hoiata!" Hoiatab ebajumalateenimise eest ja kutsub ainujumalausu juurde.

﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾

"Ja oma Issanda suurust kuuluta!"

See tähendab: kuuluta Tema suurust ainujumalausuga.

﴿وَيَا بَاكَ فَطَهِّرْ﴾

"Ja oma riided puhasta!"

See tähendab: puhasta oma teod ebajumalateenimisest.

﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾

"Ja rüvedusest hoia eemale!"

Rüvedus – see tähendab ebajumalaid. Ja neist eemale hoidmine – see tähendab nende mahajätmist ning neist ja nende järgijatest lahti ütlemist.

Kümme aastat kutsus ta ainujumalausu juurde. Pärast seda viidi ta üles taevasse ning talle tehti kohustuslikuks viis palvust. Ta palvetas Mekas kolm aastat ja seejärel sai ta käsu teha hidžra Mediinasse.

Ja hidžra on rändamine ebajumalateenimise maalt islamimaale.

Ja hidžra on sellele ummale (kogukonnale) kohustus ebajumalateenimise maalt islamimaale ning see jääb kehtima kuni viimsetunni saabumiseni.

Ja tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٧٧﴾ إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا

يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾

"Tõesti, need, kelle hinged võtavad inglid (surma hetkel), kui nad on iseendale ülekohut tegemas – (inglid) ütlevad: „Millises seisundis te olite?” Nad ütlevad: „Me olime maa peal rõhutud.” Inglid ütlevad: „Kas Allahi maa ei olnud piisavalt avar, et te oleksite saanud sellel välja rännata?” Nende eluasemeks saab Põrgu – ja kui halb on see sihtkohana.

Välja arvatud need rõhutud meeste, naiste ja laste seast, kes ei leia võimalust ega ole juhatatud tee.” [4:97-98]

Ja Kõigekõrgema ütlus:

(يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِنِّي فَاعْبُدُونِ ﴿٩٩﴾)

"Mu sulased, kes te usute! Tõesti, Minu maa on lai, seega teenige üksnes Mind!" [29:56]

Al-Baghawī, olgu Allah talle armuline, on öelnud: "Selle salmi ilmutamise põhjus: see ilmutati Mekas olnud moslemite kohta, kes ei teinud hidžrat. Allah kutsus neid kui usklikke."

Ja hidžra tõendiks Sunnast on tema ﷺ ütlus:

"لَا تَنْقَطِعُ الْهَجْرَةُ حَتَّى تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ، وَلَا تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ حَتَّى تَظْلَعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا."

"Hidžra ei lõpe enne, kui lõpeb patukahetsus, ja patukahetsus ei lõpe enne, kui päike tõuseb läänest."

Ja kui ta oli end Mediinas sisse seadnud, kästi tal järgida ülejäänud islami ettekirjutusi – nagu näiteks zakaati, paastu, hadži, adhaani, džihaadi ning hea käskimist ja halva keelamist –, ning ta jätkas seda kümme aastat.

Ta suri ﷺ ja tema religioon on jäänud püsima. Selline on tema religioon: pole midagi head, millele ta poleks kogukonda juhatanud, ega midagi halba, mille eest ta poleks kogukonda hoiatanud.

Ja see hea, millele ta juhatas, on Jumala ainsus ja kõik, mida Allah armastab ning millega Ta on rahul.

Ja see kurjus, mille eest ta kogukonda hoiatas, on Jumalale kaaslaste omistamine ning kõik, mida Allah vihkab ega kiida heaks.

Allah läkitas ta kogu inimkonnale ning kohustas kõiki džinne ja inimesi talle kuuletuma. Selle tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿قُلْ يَتَايُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا...﴾

"Ütle (Muhammad): „Inimesed! Tõesti, ma olen Allahi sõnumitooja teie kõigi juurde..." [7:158]

Ja Allah täiustas tema kaudu religiooni. Selle tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...﴾

"Sel päeval olen Ma täiustanud teie jaoks teie religiooni, viinud lõpule oma helduse teie peale

ning valinud teile islami usuks." [5:3]

Ja tema surma tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَمِيَّتُونَ ﴿٥٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٥١﴾﴾

"Tõesti, sina sured ja tõesti, nemad surevad.

Seejärel hakkate te tõesti Ülestõusmispäeval oma Issanda ees vaidlema." [39:30-31]

Ja kui inimesed on surnud, äratatakse nad üles. Selle tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ﴿٥٢﴾﴾

"Sellest (st maast) Me oleme teid loonud, sellesse Me pöörame teid tagasi ja sellest Me toome teid uuesti välja." [20:55] Ja Kõigekõrgema ütlus:

﴿وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿٥٣﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿٥٤﴾﴾

"Ja Allah on teid maast esile kasvatanud.

Seejärel viib Ta teid sinna tagasi ja toob teid sealt uuesti välja." [71:17-18]

Ja pärast ülestõusmist nõutakse neilt aru ning neile tasutakse nende tegude järgi. Tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿...لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾

"...et Ta tasuks neile, kes tegid halba, selle järgi, mida nad tegid, ning tasuks neile, kes tegid head, parimaga." [53:31]

Ja kes iganes salgab ülestõusmist, on uskmatu. Tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿رَزَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ
وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ (٧)

"Need, kes ei usu, väidavad, et neid ei äratata (surnuist) üles. Ütle: "Jah, minu Issanda nimel, teid äratatakse kahtlemata (surnuist) üles, siis antakse teile kahtlemata teada sellest, mida te tegite. Ja see on Allahile kerge." [64:7]

Ja Allah on saatnud kõik sõnumitoojad rõõmusõnumi toojate ja hoiatajatena. Tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ...﴾

"Sõnumitoojad rõõmusõnumi toojatena ja hoiatajatena, et inimestel ei oleks pärast sõnumitoojaid mingit ettekäänat Allahi vastu..." [4:165]

Ja esimene neist on Noa, rahu olgu temaga.

Ja viimane neist on Muhammad ﷺ ning ta on prohvetite pitser – pärast teda ei ole enam ühtki prohvetit. Tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ...﴾

"Muhammad ei ole ühegi teie mehe isa, vaid ta on Allahi sõnumitooja ja prohvetite pitser..." [33:40]

Tõendiks sellele, et esimene neist oli Noa, on Kõigekõrgema ütlus:

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ...﴾

"Tõesti, Me oleme ilmutanud sulle (Muhammad), nii nagu Me ilmutasime Noale ja prohvetitele pärast teda..." [4:163]

Igale rahvale on Allah läkitanud sõnumitooja – Noast Muhammadini –, kes käskis neil teenida ainult Allahit ja keelas neil teenida taghuuti (kõik, mida teenitakse peale Allahi). Tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...﴾

"Ja tõesti, Me läkitasime iga rahva sekka sõnumitooja, (öeldes): "Teenige Allahit ja hoiduge taghuudist." [16:36]

Allah on teinud kõikidele oma sulastele kohustuslikuks taghuudist lahtiütlemise ja usu Allahisse.

Ibn al-Qayyim, olgu Allah talle armuline, on öelnud: Taghuut tähendab kõike seda, mille tõttu sulane ületab oma piiri – olgu selleks siis keegi, keda teenitakse, keda järgitakse või kellele kuuletutakse.

Ja taghuute on palju ning neist peamisi on viis: Ibliis (Saatan) – needku Allah teda; see, keda kummardatakse ja kes on sellega rahul; see, kes kutsub inimesi ennast kummardama; see, kes väidab omavat teadmisi varjatu kohta; ja see, kes mõistab kohut muu kui selle järgi, mille Allah on

ilmutanud.

Tõendiks on Kõigekõrgema ütlus:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۚ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

"Usus ei ole sundi. Õige tee on selgelt eristunud eksiteest. Nii et kes ütleb taghuudist lahti ja usub Allahisse, on haaranud kinni kõige usaldusväärsemast käepidemest, mis ei katke. Ja Allah on Kuulev, Teadja". [2:256] Ja see ongi „Ei ole ühtki (teenimist väärivat) jumalat peale Allahi” tähendus. Hadiithis on:

"رَأْسُ الْأَمْرِ: الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ: الصَّلَاةُ، وَذُرْوَةُ سَنَامِهِ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ".

"Asja pea on islam, selle sammas on palvus ja selle haripunkt on džihaad Allahi teel."

Ja Allah teab kõige paremini.

Sisukord

Kolm põhialust ja nende tõendid	2
[Esimene põhialus]	5
[Teine põhialus]	12
[Kolmas põhialus]	19

et36v2.0 - 26/09/2026

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque
and the Prophet's Mosque in languages

